

หลากหลายวิธีปลูก

▶ บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
▶ เรียบเรียง : ภูมิฐัชชฌานนท์ ดิโนรมรัมย์

ISBN : 978-616-359-045-9

หลากหลายวิธีปลูกผักสลัด..เชิงการค้า

ผักสลัด

เชิงการค้า

.....
ซู..ผักสลัด..จุดใหม่..ปลูกได้ทั่วไทย
พร้อมเจาะลึก..เคล็ดลับความสำเร็จของ 9 ต้นแบบ
ฟาร์มผักสลัด
.....

“Hydro Hobby” ..จากงานอดิเรก..สู่แรงบันดาลใจ
ไปเป็น..อาชีพทำเงิน

“เฟรชวิลล์ฟาร์ม” ..ปลูกสลัดเพียง **20** โต:
1 ปี..ปลดหนี้หลักล้าน

“ปลูกผักสลัดด้วยน้ำเย็น” ..ก็เด็ด..คงความกรอบอร่อย
ป้อนตลาดตลอดปี..ไต่เต้าเติบโต..**“วัชรชัย เลิศสวัสดิ์คุณ”**

“ผักสลัดอินทรีย์..มีดีโคอินเตอร์” ..“อริศวัฒน์ วรรณสุทธี”
โชว์สูตรเด็ดน้ำหมัก..**“อาหารจานด่วน”** ..ป้อนผักเข้าตู้ป่วน

“Hydro Hobby”

สร้างแรงบันดาลใจจากงานอดิเรก

สู่อาชีพทำเงิน

ประกายความคิดเล็กๆ ที่เกิดจากการทดลองทำแพนธุรกิจเพื่อต่อยอดการทำงานอดิเรกที่รักและความชอบรับประทานผัก ทำให้คนหนุ่มไฟแรง อย่าง “คุณเอก-ปกรณ์ พิสุทธิฐาน” เปลี่ยนชีวิตจากพนักงานบริษัทธรรมดา กลายเป็นเจ้าของกิจการ “ไฮโดรฮอบบี้” ะปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ พร้อมกับการจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์และรับออกแบบการวางระบบฟาร์มผักแบบครบวงจร

สร้างอาชีพได้จากการทดลองวางแผนธุรกิจ

“ผมว่าหลายคนยังไม่รู้ว่าตัวเองชอบอะไร เพราะฉะนั้นการได้ทดลองทำอะไรหลายๆ อย่างที่ชอบนั้นจะเป็นแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นธุรกิจที่ดี อย่างผมเองชอบปลูกต้นไม้ ชอบกินผัก ก็เลือกที่จะทำธุรกิจเกี่ยวกับฟาร์มผัก ซึ่งในตอนแรกผมก็เป็นพนักงานบริษัททั่วไป แต่เมื่อมาเรียนต่อ MBA ใน

ระดับปริญญาโท ก่อนจบการศึกษา
ต้องทำแผนธุรกิจส่ง จึงได้เริ่ม
คิดถึงงานอดิเรกที่ตัวเองชอบนำมา
เป็นแรงบันดาลใจ และพอทำแผน
ธุรกิจเสร็จก็เลยคิดอยากทำธุรกิจ
นั้นขึ้นมาจริงๆ”

ซึ่งในตอนแรกคุณปรกรณ์
เล่าว่า เขาคิดที่จะทำฟาร์มผักไฮโดร-
โปนิคส์ขนาดใหญ่ แต่เพราะมอง
เห็นช่องทางตลาดในระหว่างทาง
ว่าก่อนจะเริ่มทำฟาร์มผักได้จะต้อง
ผ่านชุดทดลองการปลูกเสียก่อน
เพราะใครๆ ก็คงอยากทดลอง
ทำเล็กๆ ก่อนเริ่มทำใหญ่อยู่แล้ว
เขาจึงเน้นออกแบรนต์ “ไฮโดร
سوبบี้” ขึ้นมาเพื่อจับตลาดลูกค้า
ที่ชื่นชอบการปลูกต้นไม้เป็นงาน
อดิเรก รวมถึงกลุ่มลูกค้าคนเมือง
ที่มีพื้นที่ในบ้านไม่มากแต่อยาก
ทดลองปลูกผักและเปิดตลาดด้วย
ตัวเองครั้งแรกโดยวางขายที่สนาม
หลวง 2 และเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นหลังออกบูชงาน
แสดงสินค้าต่างๆ

ปลูกความสุขได้ในบ้าน

“ถึงวันนี้ผมเริ่มต้นธุรกิจมากกว่า 7 ปีแล้ว ซึ่ง
การตอบรับของลูกค้าก็ดีขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งปัจจุบัน
กระแสนักสุขภาพมาแรงก็ยิ่งทำให้ตลาดเปิดกว้าง
เพราะทั้งลูกค้าเก่าที่เคยซื้อก็กลับมาซื้อวัสดุปลูก ปุ๋ย
ธาตุอาหารต่างๆ เพิ่ม และมีกลุ่มลูกค้าใหม่ทยอย
เพิ่มเข้ามา ซึ่งนอกจากปลูกเป็นงานอดิเรกหรือเอา
ไว้กินเองแล้ว ถ้าใครมีพื้นที่ในบ้านคิดอยากจะทำ

ฟาร์มผักที่หัวหิน

ฟาร์มผักมหาชัย

เป็นอาชีพเสริมผมว่าก็สามารถทำได้ง่ายๆ เพราะ
ชุดปลูกผักเราเป็นระบบอัตโนมัติใช้เวลาดูแลน้อย
มาก คือเพียงแค่เราสละเวลาในช่วงเช้า-เย็น ใน
การวัดค่าธาตุอาหารในน้ำนิดเดียว พอเสาร์-อาทิตย์
ก็เก็บไปขายหรือบางคนเขาก็ทำเป็นสลัดกล่องพร้อม
รับประทานแค่นี้ก็ขายได้แล้ว”

ขั้นตอนการปลูก เริ่มจากใส่วัสดุปลูกลงใน
ถ้วยเพาะประมาณ $\frac{3}{4}$ ของถ้วย วางเมล็ดพันธุ์ลงใน
ถ้วยและกลบเมล็ดเล็กน้อยก่อนรดน้ำให้ชุ่ม จากนั้น
ให้นำถ้วยเพาะสูงประมาณ 0.5 เซนติเมตร
นำถ้วยปลูกลงวางในถาดแล้วนำถาดเพาะตั้งไว้ในที่

ชุดวัสดุปลูกและปุ๋ยพร้อมจำหน่าย

ชุดปลูกผักสำหรับครอบครัว

รุ่มประมาณ 2-3 วัน **การใส่ปุ๋ย** เมื่อต้นกล้าอายุครบ 4 วัน ให้เริ่มใส่ปุ๋ยโดยการนำปุ๋ย A ใส่ผสมกับน้ำ จากนั้นเว้นระยะเวลา 4-6 ชั่วโมง จึงเติมปุ๋ย

การวางระบบการปลูกผักให้ฟาร์มต่างๆ

โต๊ะปลูกพร้อมลงต้นพันธุ์ที่ฟาร์มบางใหญ่

B ตามลงไป แล้วจึงเทใส่ในถาดเพาะ หลังจากนั้นให้เอาถาดเพาะออกไปตั้งรับแสงแดด ส่วน การให้น้ำ จะต้องฉีดน้ำให้ชุ่มทุกวันเช้า-เย็น เมื่อผักมีอายุครบ 2 สัปดาห์ ให้ย้ายลงรางปลูก และใส่ปุ๋ย A และ B ลงในถังน้ำที่เตรียมไว้ (อัตราส่วน น้ำ 1 ลิตร : สารละลาย 5 มิลลิลิตร) หลังจากนั้นดูแลต่อจนถึงระยะเก็บเกี่ยว

หมายเหตุ : เทคนิคง่ายๆ ที่ต้องจำให้ขึ้นใจคือการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์จะเน้นให้ผักโดนแดดเยอะๆ อุณหภูมิน้ำเย็นๆ เพียงเท่านี้ผักก็โตดีแล้ว

ดีไซน์หลากหลายเหมาะกับไลฟ์สไตล์คนเมือง

สำหรับชุดปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ “ไฮโดร-

สอบปี” ทุกชุดไม่ว่าเล็กหรือใหญ่จะถูกออกแบบระบบ NFT ซึ่งการไหลเวียนของน้ำเทียบเท่าระบบในฟาร์มใหญ่ อีกทั้งรูปแบบการดีไซน์มีความสวยงามและคงทน ใช้วัสดุฟู้ดเกรดคุณภาพเยี่ยม มีการรับประกันนาน 15 ปี มีหลายระดับราคาเริ่มต้นตั้งแต่หลักพันไล่เรียงไปจนถึงหลักหมื่น ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ปลูก และจำนวนการบริโภคผัก/ครอบครัว โดยหากเป็นผู้เริ่มต้นเนื้อที่ในบ้านไม่มาก อยู่คอนโดฯ หรือแค่อยากจะทดลองปลูกเป็นงานอดิเรกเล่นๆ คุณปรกฤษณะแนะนำว่า

“สำหรับคนที่อยากทดลองปลูกเล่นๆ เป็นงานอดิเรกอาจเริ่มทดลองจากชุดขนาด 8 ต้น ราคา 2,200 บาท เพราะใน 1 ชุดจะมีทั้งอุปกรณ์ แร่ธาตุอาหาร และวัสดุปลูกต่างๆ ครบถ้วนหมดแล้ว แต่หากเป็นชุดสำหรับครอบครัวอาจจะเลือกเป็นชุดใหญ่ขึ้นมาหน่อยคือ ชุดปลูกแบบตั้งโต๊ะ ขนาด 1 เมตร จำนวน 4 รางปลูก สามารถปลูกได้ 44 ต้น

(รางปลูก 22 ต้น/รอบ และชุดอนุบาล 22 ต้น/รอบ) สนนราคาก็อยู่ที่ 6,000 บาท ก็ทำให้สามารถวางแผนการปลูกให้มีผักบริโภคอย่างต่อเนื่องได้”

ชุดปลูกผักแบบมินิ สำหรับมือใหม่

ชุดปลูกผักแนวตั้ง

สร้างความรักในอาชีพ...ทดลองแล้วชอบค่อยต่อยอดธุรกิจ

ซึ่งนอกจากการผลิตชุดปลูกผักในระดับทดลองปลูกและบริโภคในครัวเรือนแล้ว “ไฮโดรฮอบบี้” ยังเป็นบริษัทผู้ผลิตฟาร์มผักที่มีความ

การให้น้ำผัก

เชี่ยวชาญและพร้อมให้คำปรึกษาสำหรับผู้เริ่มต้นธุรกิจ

“จากจุดแรกผมมองธุรกิจ Hydro Hobby ตอนแรกคือต้องการจับกลุ่มลูกค้าคนเมือง เพราะคนเมืองอยากปลูกผัก แต่ไม่มีเวลา ไม่อยากยุ่งยาก มือเลอะ ไม่อยากรดน้ำ ถอนหญ้าทุกวัน ดังนั้นชุดปลูกเล็กๆ ที่ทางเราทำขึ้นมาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของผู้ประกอบการหลายท่านแล้ว เพราะเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดความรักในอาชีพ (Love Ocean) คือถ้าทำในสิ่งที่รักแล้วก็จะง่ายต่อการที่จะทำงานอย่างมีความสุข ซึ่งผมว่าพอเราปลูกเล็กๆ แล้วสนุกเกิน 3 เดือนแล้ว ถ้าคุณยังสนุกอยู่ แสดงว่าคุณอยู่กับงานนั้นได้แล้ว และคนก็จะค่อยๆ กลับมาหาผม ซึ่งฟาร์มที่ผมจะทำให้ไม่ใช่แค่มีเงินแล้วผมจะทำให้นะ เราต้องเข้ามาคุยกันที่บริษัทผมก่อนเพื่อจะได้ดูปัญหาของเขา และต้องดูว่าถ้าทำแล้วเขาจะประสบความสำเร็จหรือไม่”

“เพราะต้องบอกก่อนเลยว่าหากใครคิดอยากจะทำเป็นฟาร์มที่ค่อนข้างใหญ่มีผลผลิตผักออกจำหน่ายสม่ำเสมอ อันนี้จำเป็นมากต้องเข้ามาคุยกันก่อนเพราะการลงทุนจะสูง ขึ้นต่ำๆ ก็ไม่น้อย

กว่า 200,000 บาท ซึ่งทางบริษัทเราก็พร้อมเป็นที่ปรึกษาช่วยให้คำแนะนำและยังรับออกแบบ วางระบบไฮโดรโปนิกส์ด้วย ซึ่งขั้นแรกที่ต้องมาดูกันคือเรื่องที่ดินที่มีอยู่มูลค่าคุ้มกับการปลูกผักไหม และที่สำคัญจะต้องไม่เสียค่าเช่าในราคาที่สูง ส่วนเงินลงทุนถ้าเป็นเงินเย็นได้จะดีมาก เพราะการปลูกผักเป็นอาชีพเกษตรกรรมดังนั้นจะมีเรื่องของดินฟ้าอากาศเข้ามาเป็น

ปลูกผักสลัดเชิงการค้า

อภิชาติ ศรีสอาด, ภัฏฐัชญามนต์ ดินรรมรัมย์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด, กองบรรณาธิการ

ปลูกผักสลัดเชิงการค้า

พิมพ์ครั้งที่ 1 - กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย, 2558

136 หน้า : ภาพประกอบ

1. หลากวิธีการปลูกสลัด 2. สัมภาษณ์เกษตรกร I. ชื่อเรื่อง ISBN :

ISBN : 978-616-359-045-9

กรรมการผู้จัดการ :

อภิชาติ ศรีสอาด

ที่ปรึกษา :

สุราษฎร์ ทองมาก, ปัญญา เจริญวงศ์,
ประเวศ แสงเพชร, เกียรติพันธ์ จันทราปัติย์

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :
(ทนายความ)

สมนึก พุ่มไฉยา

ผู้จัดการทั่วไป :

วิลาวรรณ ปิยะปราโมทย์

หัวหน้าส่วนหนังสือ

เฉพาะกิจเชิงเกษตร :

อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ :

สุธาริณี เจริญรุ่งโรจน์ฤดี, วิชิต ใจมล, มณี เมมี,
กฤษณ์ ชวบนวม, จันทรา อยู่สุวรรณ, พัชรีย์ ลำโรงเย็น

ฝ่ายศิลปกรรม :

เฉลิมพงษ์ กวินรจิตมงคล

จัดพิมพ์โดย :

บริษัท นาคา อินเตอร์มีเดีย จำกัด
เลขที่ 64/51-53 หมู่ 3 ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน
จ.สมุทรสาคร 74110 โทร. 034-473213-5, 08-1372-9483
แฟกซ์ 034-473215
www.nakaintermedia.com
e-mail : api_naka@yahoo.co.th

คำนำ

ผักตระกูลสลัดที่เคยถูกจำกัดความเป็นผักเมืองหนาวและสามารถปลูกได้แต่ในต่างประเทศ แต่ปัจจุบันกลับกลายเป็นพืชที่เกษตรกรไทยสามารถฝึกฝนและพัฒนาฝีมือจนสามารถปลูกได้แล้วทั่วทุกภาคของประเทศ โดยหนังสือ **“หลากหลายวิธีปลูกผักสลัดเชิงการค้า”** เล่มนี้ ได้หยิบยกตัวอย่างผักสลัดยอดฮิตที่นิยมบริโภคกันในปัจจุบัน พร้อมนำเสนอแนวทางการปลูกผักสลัดในระดับเชิงการค้า ทั้งด้านวิธีการปลูก การดูแลรักษา หลากหลายรูปแบบ อาทิ การปลูกลงแปลงดิน ปลูกแบบไร้ดินในระบบไฮโดรโปนิคส์ และอควาโปนิคส์ พร้อมสอดแทรกกลยุทธ์และเทคนิคของเกษตรกรทั้งรุ่นใหม่และรุ่นเก่า ที่ประสบความสำเร็จในการปลูกผักสลัดเพื่อขายในระดับชุมชน ในห้างสรรพสินค้า รวมถึงการขายในระดับส่งออก โดยนำเสนอผ่านเนื้อหาภาควิชาการรวมถึงบทสัมภาษณ์ 9 เกษตรกรคนเก่งในเล่ม

ซึ่งผู้เรียบเรียงหวังว่าเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จะสามารถสร้างประโยชน์ ในการให้ความรู้และนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อให้ผู้ที่คิดเริ่มต้นการปลูกผักสลัดในเชิงพาณิชย์ได้ใช้เป็นแนวทาง นำไปต่อยอดสร้างอาชีพ และสามารถประสบความสำเร็จกับการทำธุรกิจได้ไม่ยากในอนาคต

ณัฐชญาณนต์ ดินรรมย์
ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

ประวัติสล็อต.....	5
• ลักษณะทางพฤกษศาสตร์.....	6
• การจัดกลุ่มสล็อตและลักษณะพันธุ์ที่เหมาะสมกับการค้า.....	8
การเลือกเมล็ดพันธุ์.....	12
• แบบไม่เคลือบ.....	12
• แบบเคลือบ.....	12
ข้อควรพิจารณาก่อนปลูกสล็อต.....	14
• การเลือกสถานที่/ทำเล.....	14
• สิ่งแวดล้อมและอุณหภูมิที่เหมาะสม.....	14
• สภาพพื้นที่และการเตรียมดินที่เหมาะสม.....	17
• การวางแผนการปลูก.....	17
ผักอ้อยในจานสล็อต.....	18
1. กรีนไอล์.....	18
2. เรดไอล์.....	20
3. เรดคอร์รัล.....	21
4. ฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก.....	23
5. บัตเตอร์เฮด.....	25
6. คอส.....	27
7. ร็อกเกต.....	29
8. วอเตอร์เครส.....	32
9. เรดปัตตาเวีย.....	34
10. ผักกาดหอม.....	36
หลากหลายวิธีการปลูกสล็อต.....	38
• การปลูกลงดิน.....	38
• การปลูกแบบไร้ดิน (ไฮโดรโปนิกส์ NFT).....	44
• การปลูกแบบอควาโปนิกส์.....	51

การป้องกันโรคและแมลงที่สำคัญ.....	54
ผักปลุกดิน VS ผักปลุกน้ำ.....	58
การจัดการหลังเก็บเกี่ยว.....	59
1 อายุการเก็บเกี่ยว.....	59
2 ช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยว.....	62
3 วิธีการลดความร้อนแฝง.....	62
4 การแต่งผักและบรรจุ.....	63
5 การขนส่ง.....	63
ปัญหาที่อาจพบในการปลูกผัก.....	64
การตลาด...เจาะใจผักให้ถึงใจคน.....	66
• การวางแผนตลาดด้วยหลัก 4P.....	66
• การเพิ่มมูลค่าสินค้า.....	67
กินผักอย่างไรให้อร่อยและปลอดภัย.....	72

บทสัมภาษณ์ 9 เกษตรกรเจ้าของฟาร์มผักสลัด

“Hydro Hobby” สร้างแรงบันดาลใจจากงานอดิเรกสู่อาชีพทำเงิน.....	A2
ปราชญ์เกษตรเมืองเลย โชว์สูตรเด็ดสลัดอินทรีย์ กรอบ สด หวาน ป้อนตลาดญี่ปุ่น.....	A10
“วัชรชัย เลิศสวัสดิ์คุณ” ปลูกผักสลัดด้วยน้ำเย็นคงคุณภาพ “ผักอ้อย” ป้อนตลาดได้ทั้งปี.....	A16
“สัมพันธ์ พิพัฒน์วรการ” ทำฟาร์มผักสลัดไร้ดินกลางเมือง เริ่มต้นปลูกเพียง 20 โต๊ะ ก็ปลดหนี้หลักล้านได้ใน 1 ปี.....	73
“K Organic Land” เกษตรกรยุคใหม่ผู้สร้างแบรนด์ “Farmer Fresh” ทำตู้ผักสลัดหยอดเหรียญ พร้อมชุดไอเดียใหม่ “ปลูกผักสลัด-เลี้ยงปลา” สร้างอาณาจักรเกษตรยั่งยืน.....	79
“สวนสลัดจันทร์ดาว” ปลูกสลัดมาตรฐาน GAP ป้อนห้างและตลาดภาคอีสาน พันธุ์ราคาดี 80-150 บาท/กิโลกรัม.....	86
“ทวีผลการเกษตร” ฟาร์มน้องใหม่มาแรง...ปลูกผักสลัดป้อนตลาดโรงแรมหรู 300 กิโลกรัม/วัน.....	92
“โกอ้าน” เกษตรกรรักษ์โลก...ปลูกผักสลัดในล้อยาง มาตรฐาน Q.....	100
“โปรเฟสชั่นแนล ไฮโดรฟาร์ม” ขายปลีก-ส่งผักสลัด ป้อนตลาดนักท่องเที่ยว (พัทยา) ขึ้นต่ำ 1-1.5 ต้น/วัน.....	106
บรรณานุกรม.....	112

ประวัติ สลัด

สลัด, ผักกาดหอม (LETTUCE : *Lactuca sativa* L.) อยู่ในวงศ์ Asteraceae (Compositae) ซึ่งเป็นวงศ์ที่ค่อนข้างใหญ่ประกอบด้วยพืช 800 สกุล 20,000 กว่าชนิด แต่ส่วนใหญ่จะเป็นสายพันธุ์ป่ามีเพียงไม่กี่ชนิดที่นำมาปลูกเพื่อการค้า Compositae คือกลุ่มพืชที่มีก้านดอกเดี่ยวมีช่อดอกบนก้านดอกจำนวนมากส่วน Asteraceae หมายถึง กลุ่มพืชที่เนื้อเยื่อประกอบด้วยสารคล้ายน้ำมันในลำต้นและส่วนอื่นๆ Lettuce มีความหมายคือ น้ำมันจากพืช (milk juice of the plant) Lac (Lactuca = milk; Latin) Lettuce ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจจะมียาคัพพีมาจากภาษาฝรั่งเศสโบราณ laitue ซึ่งหมายถึง

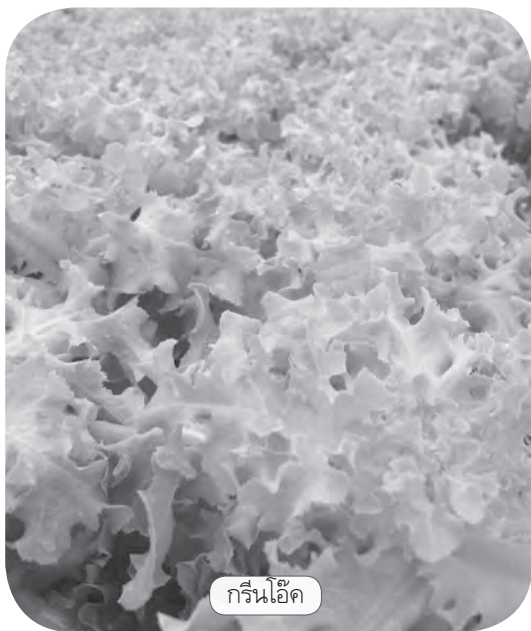
น้ำนม Sativa ซึ่งหมายถึงพืชที่ขยายพันธุ์โดยเมล็ดอยู่ในวงศ์ Asteraceae (formerly: Compositae) รวมทั้ง endive (Chicorium), salsify (Tragopogon), artichoke (Cynara), chicory (Chicorium), dandelion (Taraxacum), sunflower (Helianthus) และ *chrysanthemum*

ซึ่ง *Lettuce sativa* เป็นสายพันธุ์สลัดกลุ่มเดียวที่นำมาปลูกเพื่อการค้า มีพื้นที่ปลูกรวมกันทุกประเทศมากกว่า 3 แสนเฮกแตร์ผลผลิตมากกว่า 3 ล้านตัน โดยมีถิ่นกำเนิดอยู่แถบที่ราบด้านตะวันออกของเขตเมดิเตอร์เรเนียนจากรูปวาดในหลุมฝังศพชาวอียิปต์พบว่าการเพาะปลูกสลัดโบราณกว่า 4,500 ปีก่อนคริสตศักราช โดยใช้เป็นพืชสมุนไพรและสกัดน้ำมันจากเมล็ดในสงครามโลกครั้งที่ 2 ใช้ น้ำที่คั้นจากใบสลัดนำไปอบแห้งเป็นผง (lactucarium) ใช้เป็นยานอนหลับ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ผักสลัดเป็นพืชฤดูเดียวมีลำต้นอวบสั้น และช่วงข้อถี่ ใบจะเจริญจากข้อเป็นกลุ่มใบ

กรีนโอ๊ค

คอส

ระบบราก

หยั่งลึกลงไปในดินอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถเติบโตได้ถึง 1 นิ้ว/วัน และเจริญลึกลงไปถึง 6 ฟุต เมื่อถึงระยะที่แทงช่อดอกในดินที่มีความชื้นสูงและมีหน้าดินตื้น และถึงแม้จะมีรากแก้วที่ยังเล็กแต่รากจะมีขนาดเล็ก รากแขนง และรากฝอยจะหากินอยู่อย่างหนาแน่นในระดับความลึก 30 เซนติเมตร

- ใบ จะมีลักษณะรูปร่างและสีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับพันธุ์ เช่น ใบกลม ใบรี ใบเรียบ ใบหยัก หรือบิดงอ บางพันธุ์อาจจะมีใบหนาแข็ง และบางพันธุ์อาจจะมีใบอ่อนนุ่ม มีสีเขียวอ่อนจนถึงสีเขียวเข้ม สีน้ำตาลปนแดง สีแดงและสีน้ำตาล เป็นต้น บางพันธุ์จะมีสีเขียวแต่บางพันธุ์อาจจะมีหลายสี ซึ่งว่ากันว่าใบสีแดงจะมีวิตามินซีสูงกว่าสีเขียวแต่จะสูญเสียหลังเก็บเกี่ยวภายในเวลา 2-3 วัน

- ระบบราก สลัดจะมีระบบรากแก้วที่เจริญ

บัตเตอร์เฮด

- **ช่อดอก** เป็นแบบ panicle สูง 2-4 ฟุต ประกอบด้วยดอก 10-25 ดอก/ช่อ เป็นดอก สมบูรณ์เพศกลีบดอกสีเหลืองหรือขาวปนเหลือง

ช่อดอก

ดอกจะบานช่วงเช้าและปิดในระยะเวลาสั้น โดยเฉพาะในช่วงที่มีอุณหภูมิต่ำขบวนการผสมเกสรจะเสร็จสิ้นภายในเวลา 3-6 ชั่วโมง โดยดอกหนึ่งดอก จะประกอบด้วยเมล็ดหลายเมล็ด(involucre) ในสภาพอุณหภูมิสูงช่วงแสงยาวจะกระตุ้นให้มีการแทงช่อดอกเร็ว ซึ่งจะเป็นปัญหาของการผลิตในฤดูร้อน

การจัดกลุ่มสลัดและลักษณะพันธุ์ที่เหมาะสมการค้า

โดยทั่วไปสายพันธุ์ผักสลัดแบ่งออกตามลักษณะของต้นและใบได้ 5 กลุ่ม

1. Leaf lettuce (*Lactuca sativa* var. *crispata* L.) บางครั้งเรียก bunching lettuce / loose-leaf (สลัดใบ / ผักกาดหอม) สายพันธุ์นี้จะมีลำต้นสั้น และใบเจริญเป็นกระจุก มีใบจำนวนมาก ลักษณะ รูป ร้างและสีแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ